GODZIENNA

Nr. 106. ROK 1832. CZWARTEK 19 KWIETNIA.

Pismo to wychodzi codzień oprócz świąt uroczystych, niezawodnie o godz: 4 po południ: w drukarni ST. GIESZKOWSKIEGO.

PRENUMERATA:
Kwartalna........złp. 12.
Miesięczna....... „ 5.
Ner pojedynczy...gr: 10.
Zą donie: od wier: g. 15.

Gazeta Krakowska

OBSERWACYIE METEOROLOGICZNE.

Barometr dla lepszego porownania zredukowany na 0 ° Reaumiura.

Dzien	godzina	Barometr na 0° R.	Therm:	Higrometr	Wiatr	Stan Atmosf:	UWAGI.
	7	27 6. 654	† 4. 5	-- 4,5	Połud. wschodni mocny	Pogoda	
18.	12	„ 6. 757	9. 4	† 0,0	„ „	„ „	
	3	„ 6. 241	10. 8	† 0,5	„ „	„ „	
	9	„ 6. 364	† 5. 0	† 3,8	„ „	„ „	

Część Urzędowa.

— *Kraków.* —

DYREKCYA POLICYI

Wolnego Niepodległego i ściśle Neutralnego Miasta Krakowa i Jego Okręgu.

Powodowana przedstawieniem opiekuna małoletniego Mansfeta Matkowskiego, sieroty, poniżey opisanego, który niewiadomo gdzie się na dnin 15 miesiąca lutego bieżącego roku podział;— zdarzenie to do powszechney wiadomości podaje, wzywając zarazem tych wszystkich, którzyby jakąkolwiek o mieyscu teraźnieyszego pobytu wspomionego sieroty mieli wiadomość, iżby takową spiesznie Dyrekcyi, lub naybliższemu udzielili Wóytowi.—

Kraków dnia 14 Kwietnia 1832 r.

Senator Dyrektor Policyi
Kucieński.
Paprocki Sekr.

RYSOPIS

Mansfet Matkowski miał wzrostu stóp 3. cali 5. wieku lat 10. wesoły, blond, twarz okrągła, oczy siwe, nos mały, i brodawkę na twarzy;— surdut kroju szkolnego, ciemno-sieraczkowy, takiż płaszcz, i czapka amarantowa z manszestru z czarnym barankiem ubiór jego stanowiły. Za zgodność.

Paprocki.

POLSKA.

WARSZAWA 12 Kwietnia.

Nayjaśnieyszy Cesarz i Król Jmć, chcąc wynagrodzić znakomite zasługi P. Alexandra Brockiego, byłego radcy stanu, dyrektora jeneralnego w kommissyi rządowey przychodów i skarbu, uwolnionego od służby na własne żądanie, i mając wzgląd na utratę zdrowia jego, z powodu licznych prac w służbie publiczney podjętych, raczył przez postanowienie z dnia 3 b. m. wyznaczyć mu pensyą emerytalną w kwocie zł: 12,500 rocznie i do śmierci.

Przez postanowienia z dnia tegoż JP. Franciszek Kisieliński, dawny kassyer jeneralny byłego woyska polskiego, mianowany został assessorem izby obrachunkowey królestwa Polskiego, a P. Franciszek Danielski, referendarz stanu nadzwyczayny, naczelnik pocz-

tamtu nadwornego, kawalerem orderu Cesarsko-Królewskiego S. Stanisława klassy 2giey.

Część Nieurzędowa.

FRANCYA

— PARYŻ 29 Marca.

Według doniesień z Madrytu pod d. 20 marca drożyzna sprawiła niejakie wzburzenie umysłów tamecznych mieszkańców; w prowincyach pokazały się znowu liczne bandy rozbóyników, z których jedną blisko Jean zabrała 200 koni, przeznaczonych dla jazdy w Madrycie.

Dziennik *France Nouvelle* pisze:— »Od 18 miesięcy oppozycya niczego nie zaniechała, aby nam zrządzić trudności w stosunkach zagranicznych, ogłaszając propagandę, od odkrywając tajemnice układów, zaprzeczając szczerości mocarstw i usiłując wzniecać rozterki. Nie zaniechała nawet rozruchów na ulicach; chciano tłumami ludu wzbudzić w Europie taką obawę opinii naszey, iż nakoniec mocarstwa uznałyby potrzebę rozstrzygnienia sporu orężem. Gdy zawsze przysposabiano rządowi przeszkody w spokoynych stosunkach jego z gabinetami, tymczasem chciano także czynić mu trudności wewnątrz, przez zmieyszanie ufności i rozpościeranie obawy. — Rząd atoli trwał przy chwalebnych swoich usiłowaniach utrzymania pokoju, i pożądany od wielu pokóy, o którym zawsze wątpiono, został utrzymany; a woyna o zasady przez tyle intryg wywoływana, nienastąpiła. Po ostatniey rewolucyi dowodzono wszelkiemi sposobami, iż Europa musi nam wypowiedzieć woynę; naznaczano jey zaczęcie to na wiosnę, to na jesień; tymczasem od tey pory wiosna już drugi raz powróciła, a proroctwo oppozycyi nie ziściło się.»

Słychać, iż obrady obu izb będą odroczone na dwa tygodnie. Wszyscy prawie ich członkowie chcą wyjechać, jedni z obawy cholery, a inni dla wypocznienia po mozolnych pracach.

— Według dziennika *Konstytucionisty*, Don Miguel zabrawszy diamenta korony, opuścił Lizbonę?.. W południowey Francyi ma bydź w obiegu ogłoszona przez xiężnę Berry, jako rejentkę Henryka V., konstytucya, która Francyi większe swobody i korzyści od dzisieyszey zapewnia.— ¡W ministerium woyny dużo teraz zaymują się utworzeniem kadrów kilku czynnych armii, z których jedna przy południowych granicach, druga przy Pireneach ma bydź postawioną.

— Odkryto, że ogień w arsenale Tulonu podkładany, pochodził od ludzi należących do towarzystwa podpalaczów, w którem każdy członek po 10 franków dziennie pobiera.

ANGLIA

LONDYN 30 Marca.

— Na sessyi izby niższey dnia 26 b. m. Lord Elliot uczynił zapowiedziany swóy wniosek względem polityki zagraniczney.—»Trudno jest (rzekł) wskazać, gdzie szczęk oręża naypierwey rozlegać się może; i szczerze się obawiam, aby woyna nie wybuchnęła?..— Król hollenderski nigdy nie ulegnie, i dla tego wypada nam jedno z dwoyga obierać, albo nadwerężyć ratyfikowany traktat, albo wojować z jednym z naydawnieyszych i naywiernieyszych sprzymierzeńców naszych.. Co się tyczy Portugalii, nadwerężamy prawo narodów i ustawy municypalne angielskie, dozwalając, aby z portu naszego wypływała jaka wyprawa w celu nieprzyjacielskim. Nietylko officerowie angielscy dowodzą w tey wyprawie, lecz nawet żołnierze mają mundury angielskie. Przez to przedsięwzięcie traci Anglija charakter wielkiego narodu, zależący na tem, aby zasłaniać słabego, a dawać odpór mocnemu; staje się ona okrutna dla słabych i pokonanych. Gdy ministrowie nasi publicznie oświadczyli, iż twierdze belgijskie dla tego jedynie mają bydź zniesione, iż Belgija nie jest w możności utrzymywania ich w dobrym stanie, tymczasem ministerium francuzkie ogłasza z tryumfem, iż tylko twierdze, zagrażające granicom francuzkim, będą zniesione.«— Mówca rozwodził się potem nad wyprawą do Ankony, i zakończył oświadczeniem, iż ministerium francuzkie ulegnie stronnictwu burzliwemu. — Lord Palmerston odpowiedział: — »Poprzedzający mnie mówca obawia się woyny, jako wkrótce nastąpić mającey. Proszę izby, ażeby obecny stan rzeczy porównała z tym, jaki był przy objęciu urzędów, teraźnieyszych ministrów, a przekona się, iż wtedy było nierównie większe podobieństwo do woyny, niż teraz. Poprzedzający mnie mówca zdaje się bydź tego zdania, iż obowiązani jesteśmy nawet

siłą oręża przywieść ratyfikowany traktat do skutku. Nie tak daleko rozciąga się zobowiązanie przy traktatach: wypada nam tylko uskutecznić część, która od nas zależy. Co się tyczy Portugalii, nie ma przyczyny skarżyć się na ministrów. — Gdyby rząd Don Miguela był takim, z którymby walka zaszczyt przynosiła, naród angielski byłby tak głośno domagał się woyny, iż żaden minister niezdołałby się oprzeć temu życzeniu. Na mocy istnących traktatów wypada nam tylko bronić Portugalii, przeciw obcemu wtargnieniu. Gdyby Hiszpania chciała czynić zdobycze w Portugalii, w tym razie, bez względu czyli uznaliśmy Don Miguela lub nie, czyli prawnie posiada on koronę portugalską, lub nieprawnie powiedziałbym, iż jesteśmy obowiązani bronić Portugalii przeciw wtargnieniu Hiszpanii. Co się tycze wyprawy do Ankony, mają ministrowie przyczynę bydź zadowolonemi przez oświadczenia rządu francuzkiego. Wreszcie z mów stronniczych, z burzliwości pragnącey przerwania pokoju w Europie, niewypada sądzić o stanie publiczney opinii we Francyi, a następnie o trwałości teraźnieyszey tameczney administracyi.« — Pan Vyvyan w głosie swoim wyraził: — »Zaiste pokóy od 15 miesięcy został utrzymany; lecz jakimże sposobem! Zabrano okręty Portugalii, wtargniono do Belgii, niespodziewanie opanowano Ankonę. Nic nie jest łatwieyszego, jak pokóy przez takie przyzwolenia.— Pan Peel oświadczył: Mam nadzieję, iż król hollenderski przyjmie sprawiedliwe warunki, i że z drugiey strony ministrowie nie będą obstawać przy niesprawiedliwych przyzwoleniach. Wszystko to jedno, czyli spór między Hollandyją i Belgiją idzie o rzecz, która jest z siebie nieznaczącą, bo ta rzecz staje się ważną przez to, iż zniewalając Hollandyą do uległości, nadwereża się jey niepodległość. — (*Zawołano: słuchaycie! Słuchaycie!*) Co się tyczę Ankony, nie jest wspaniałym czynem ze strony tak potężnego kraju, jak Francya, działać z ludem przeciw słabemu rządowi, który oświadczył się gotowym do uczynienia stósownych reform; powinnaby Francya zważać, iż Papież uznał trudność uskutecznienia reformy w swoim kraju, kiedy w Anglii ledwo jedna reforma może odnieść zwycięztwo. Co się tyczy Don Miguela, mimo, iż niektóre czynności jego nie dadzą się usprawiedliwić; lecz niebezpiecznie jest z prywatnego charakteru władcy wywodzić powod do interwencyi. Czyliż nie wspieraliśmy Don Pedra! jestże to neutralność? Jeżli nas Portugalija obraziła, czemuż nie żądamy jawnego zadosyć uczynienia.» — Mówca wymienił officerow angielskich, dowodzących na rożnych okrętach wyprawy Don Pedra, i twierdził iż do niey 3000 poddanych angieskich należy. — Lord Palmerston wystąpił jeszcze raz w obronie systemu ministrów, pod wszelkim względem, i oświadczył, iż rząd nieodmówiłby również pozwolenia zaciągania ludzi dla Don Miguela.

ROSSYA.

PETERSBURG 2 Kwietnia.

— Z powodu zgonu J. C. M. W. X. Alexandry Michałówny, dwór tuteyszy przywdział czterotygodniową żałobę licząc od dnia 27 b. m. — Ogłoszono następujący ukaz Cesarski:

— »W Bogu zeszły nayukochańszy Brat Nasz, N. Cesarz, ukazem 23 lipca 1801 r. danym petersburgskiemu wojennemu gubernatorowi, w skutek otrzymanych wiadomości o grze w karty w tuteyszey stolicy, zabronioney wielu dawnemi ustawami, uznawszy ją za ubarwiony rodzay grabieży, rozkazał graczy, bez wszelkiego względu na mieysca i osoby, brać pod straż i oddawać sądowi. — Pomimo tego monarszego rozkazu i kilku przykładów sprawiedliwey surowości, z przykrością widziemy, iż w państwie Naszem, z jedney strony zgubną namiętność do gry zabronioney, a z drugiey chciwość nabycia cudzego dobra tym haniebnym sposobem zaspokojana, nie przestają wydawać i nowych ofiar i nowych naruszycieli ustaw państwa. — Zwracając starania nasze ku ugruntowaniu dobrego bytu kochanych i wiernych poddanych naszych, przekonaliśmy się, iż gry hazardowe, w jedney chwili odbierające rodzinom majątek wieloletniemi trudami nabyty, i oddające go ludziom, którzy postępkami swojemi hańbią społeczność, jest zarazą moralną, w rządném państwie nigdy i pod żadnym pozorem niemogącą mieć mieysca. — W skutek tego, ponawiając dawnieysze ustawy rozkazujemy, aby wszędzie w państwie naszém schadzki na zabronioną grę w karty, jako i na wszelkie hazardowne gry w ogólności, były nieochybnie przez mieyscową zwierzchność wykrywane, i aby wszyscy na nich zdybani gracze byli odsyłani do sądu,

po srogą wedle ustaw karę, *bez żadnego względu na urzędy i stopnie*, które im są wyższe, tém bardziey zwiększają winę tego, kto je posiada. — Rządzący senat przywiedzie, jak należy ten nasz rozkaz do skutku.«—

W Ł O C H Y

Z Medyolanu 25 Marca.

— Ile w środkowych Włoszech francuzi niemile są widziani, tyle w legacyach austryacy, przez swoje roztropne i ludzkie postępowanie zyskują jednomyślne pochwały. Wszyscy dobrze myślący obywatele, uważają ich jako oswobodzicieli kraju srodze dręczonego anarchiją. Ciągła spokoyność, bez surowych środków, utrzymywana jest przez same demonstracye i ruchy różnych oddziałów woyska.

— Trzęsienie ziemi w całych Włoszech okropne poczyniło spustoszenia, w Parmie żaden dom bez uszkodzenia nie pozostał; w Regio wieża kościelna runęła na koszary, w których przez to wielu żołnierzy austryackich życie utraciło. W Kalabryi (lecz to jeszcze za pewne uważać nienależy) miało się zapaść całe miasto i 13,000 mieszkańców. (!)

Ankona d. 25 Marca.

— Panuje tu zupełna spokojność, i załoga zachowuje dobrą karność. W porcie stoją: okręt liniowy *Suffren* 90cio działowy, fregata *Artemise* 54ro działowa, fregata *Victoire* 44ro działowa, bryg *Eclipse* 16sto działowy, i gabarra *le Rhône*.— W Bolonii austryacy otrzymali znaczne posiłki.

Literatura.

R O L N I C T W O.

Wielu zapewne gospodarzy wieyskich doznają licznych trudności i kosztów niepotrzebnych, w sprawowaniu domowego zarządu, przez brak narzędzi, ułatwiających spiesznieysze i bez kosztu używanie rolniczych płonów, tak do opatrzenia własney spiżarni w zapasy leguminy, jako też karmy bydła, nieraz dla niedostatku tychże narzędzi, bardzo źle i niedogodnie, a tym samym ze stratą w nabiale sprawowaney.— Niżeli przeto będzie można obszernieyszą w tey mierze uczynić Publiczności dogodność, i ułatwić nabycia, tych narzędzi w Krakowie, ogłaszamy dziś następujący z *Monitora* Paryskiego artykuł, opisujący nowego wynalazku narzędzią, niezmiernie pod tym względem użyteczne dla gospodarzy.

Wypis z Monitora Paryzkiego z dnia 6 *Lutego* 1822 *r.*

»Zwracamy uwagę gospodarzy wieyskich, na narzędzia ekonomiczne, wynalezione lub wydoskonalone, przez Pana *Quentin Durand*, mechanika, a temi są:

Sieczkarnia strawy *(Les Coupe Legumes)* do paszenia bydła,— nowe sieczkarnie słomy *(Les Hache Paille)*,— machiny do siekania kapusty, młynki ręczne do zboża *(Moulins a blés, et à bras)* a nadewszystko młynki ruchome *(Moulins portatifs)* świeżego wynalazku, za pomierną cenę 75 franków (w mieyscu sprzedawanych) za pomocą których jeden człowiek jest w stanie zemlić wór zboża na dzień. - Użycie tego młynka szczególniey jest dobre w tey porze, gdzie daleko korzystniey jest mleć w domu, jak posełać na złe drogi i czas błotnisty do młynów, i tam nieraz z wielką mitręgą w gospodarstwie oczekiwać na mlewo. Poźniey wskażemy jeszcze Publiczności łatwe nabycie nowych młockarni, *(Machines a battre en grangé)* udoskonalone pługi *(Les charrues perfectionneés.)* i nowe młynki czyszczenia do zboża *(Les Tarrares)*, maselnice *(Les Bat-beurre)* nakoniec rozmaite narzędzia ogrodnicze. Zgłosić się o to można w Paryżu do P. *Quentin Durand* przy ulicy *Traversière Saint Honore* pod No. 29.—»

DONIESIENIE PRYWATNE.